ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
നിർവേദവാദിനീമേവം മനോർദുഹിതരം മുനിഃ ।
ദയാലുഃ ശാലിനീമാഹ ശുക്ലാഭിവ്യാഹൃതം സ്മരൻ ॥ **1** ॥

ഋഷിരുവാച
മാ ഖിദോ രാജപുത്രീത്ഥമാത്മാനം പ്രത്യനിന്ദിതേ ।
ഭഗവാംസ്തേഽക്ഷരോ ഗർഭമദൂരാത്സമ്പപത്സ്യതേ ॥ **2** ॥

ധൃതവ്രതാസി ഭദ്രം തേ ദമേന നിയമേന ച ।
തപോദ്രവിണദാനൈശ്ച ശ്രദ്ധയാ ചേശ്വരം ഭജ ॥ **3** ॥

സ ത്വയാഽഽരാധിതഃ ശുക്ലോ വിതൻവൻമാമകം യശഃ ।
ഛേത്താ തേ ഹൃദയഗ്രന്ഥിമൗദർയോ ബ്രഹ്മഭാവനഃ ॥ **4** ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
ദേവഹൂത്യപി സന്ദേശം ഗൗരവേണ പ്രജാപതേഃ ।
സമ്യക് ശ്രദ്ധായ പുരുഷം കൂടസ്ഥമഭജദ്ഗുരും ॥ **5** ॥

തസ്യാം ബഹുതിഥേ കാലേ ഭഗവാൻമധുസൂദനഃ ।
കാർദമം വീർയമാപന്നോ ജജ്ഞേഽഗ്നിരിവ ദാരുണി ॥ **6** ॥

അവാദയംസ്തദാ വ്യോമ്നി വാദിത്രാണി ഘനാഘനാഃ।
ഗായന്തി തം സ്മ ഗന്ധർവാ നൃത്യന്ത്യപ്സരസോ മുദാ ॥ **7** ॥

പേതുഃ സുമനസോ ദിവ്യാഃ ഖേചരൈരപവർജിതാഃ।
പ്രസേദുശ്ച ദിശഃ സർവാ അംഭാംസി ച മനാംസി ച ॥ **8** ॥

തത്കർദമാശ്രമപദം സരസ്വത്യാ പരിശ്രിതം।
സ്വയംഭൂഃ സാകമൃഷിഭിർമരീച്യാദിഭിരഭ്യയാത് ॥ **9** ॥

ഭഗവന്തം പരം ബ്രഹ്മ സത്ത്വേനാംശേന ശത്രുഹൻ।
തത്ത്വസംഖ്യാനവിജ്ഞപ്ത്യൈ ജാതം വിദ്വാനജഃ സ്വരാട് ॥ **10** ॥

സഭാജയൻ വിശുദ്ധേന ചേതസാ തച്ചികീർഷിതം।
പ്രഹൃഷ്യമാണൈരസുഭിഃ കർദമം ചേദമബ്രവീത് ॥ **11** ॥

ബ്രഹ്മോവാച
ത്വയാ മേഽപചിതിസ്താത കൽപിതാ നിർവ്യലീകതഃ।
യൻമേ സഞ്ജഗൃഹേ വാക്യം ഭവാൻമാനദ മാനയൻ ॥ **12** ॥

ഏതാവത്യേവ ശുശ്രൂഷാ കാർയാ പിതരി പുത്രകൈഃ।
ബാഢമിത്യനുമൻയേത ഗൗരവേണ ഗുരോർവചഃ ॥ **13** ॥

ഇമാ ദുഹിതരഃ സത്യ തവ വത്സ സുമധ്യമാഃ।
സർഗമേതം പ്രഭാവൈഃ സ്വൈർബൃംഹയിഷ്യന്ത്യനേകധാ ॥ **14** ॥

അതസ്ത്വമൃഷിമുഖ്യേഭ്യോ യഥാശീലം യഥാരുചി।
ആത്മജാഃ പരിദേഹ്യദ്യ വിസ്തൃണീഹി യശോ ഭുവി ॥ **15** ॥

വേദാഹമാദ്യം പുരുഷമവതീർണം സ്വമായയാ।
ഭൂതാനാം ശേവധിം ദേഹം ബിഭ്രാണം കപിലം മുനേ ॥ **16** ॥

ജ്ഞാനവിജ്ഞാനയോഗേന കർമണാമുദ്ധരൻ ജടാഃ।
ഹിരൺയകേശഃ പദ്മാക്ഷഃ പദ്മമുദ്രാപദാംബുജഃ ॥ **17** ॥

ഏഷ മാനവി തേ ഗർഭം പ്രവിഷ്ടഃ കൈടഭാർദനഃ।
അവിദ്യാസംശയഗ്രന്ഥിം ഛിത്ത്വാ ഗാം വിചരിഷ്യതി ॥ **18** ॥

അയം സിദ്ധഗണാധീശഃ സാംഖ്യാചാർയൈഃ സുസമ്മതഃ।
ലോകേ കപില ഇത്യാഖ്യാം ഗന്താ തേ കീർതിവർധനഃ ॥ **19** ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
താവാശ്വാസ്യ ജഗത്സ്രഷ്ടാ കുമാരൈഃ സഹനാരദഃ।
ഹംസോ ഹംസേന യാനേന ത്രിധാമപരമം യയൗ ॥ **20** ॥

ഗതേ ശതധൃതൗ ക്ഷത്തഃ കർദമസ്തേന ചോദിതഃ।
യഥോദിതം സ്വദുഹിതൃഃ പ്രാദാദ്വിശ്വസൃജാം തതഃ ॥ **21** ॥

മരീചയേ കലാം പ്രാദാദനസൂയാമഥാത്രയേ।
ശ്രദ്ധാമംഗിരസേഽയച്ഛത്പുലസ്ത്യായ ഹവിർഭുവം ॥ **22** ॥

പുലഹായ ഗതിം യുക്തക്രതവേ ച ക്രിയാം സതീം।
ഖ്യാതിം ച ഭൃഗവേഽയച്ഛദ്വസിഷ്ഠായാപ്യരുന്ധതീം ॥ **23** ॥

അഥർവണേഽദാച്ഛാന്തിം യയാ യജ്ഞോ വിതന്യതേ।
വിപ്രർഷഭാൻ കൃതോദ്വാഹാൻ സദാരാൻ സമലാലയത് ॥ **24** ॥

തതസ്ത ഋഷയഃ ക്ഷത്തഃ കൃതദാരാ നിമന്ത്രയ തം।
പ്രാതിഷ്ഠന്നന്ദിമാപന്നാഃ സ്വം സ്വമാശ്രമമണ്ഡലം ॥ **25** ॥

സ ചാവതീർണം ത്രിയുഗമാജ്ഞായ വിബുധർഷഭം।
വിവിക്ത ഉപസംഗമ്യ പ്രണമ്യ സമഭാഷത ॥ **26** ॥

അഹോ പാപച്യമാനാനാം നിരയേ സ്വൈരമംഗലൈഃ।
കാലേന ഭൂയസാ നൂനം പ്രസീദന്തീഹ ദേവതാഃ ॥ **27** ॥

ബഹുജൻമവിപക്വേന സമ്യഗ്യോഗസമാധിനാ।
ദ്രഷ്ടും യതന്തേ യതയഃ ശൂൻയാഗാരേഷു യത്പദം ॥ **28** ॥

സ ഏവ ഭഗവാനദ്യ ഹേലനം നഗണയ്യ നഃ।
ഗൃഹേഷു ജാതോ ഗ്രാമ്യാണാം യഃ സ്വാനാം പക്ഷപോഷണഃ ॥ **29** ॥

സ്വീയം വാക്യമൃതം കർതുമവതീർണോഽസി മേ ഗൃഹേ।
ചികീർഷുർഭഗവാൻ ജ്ഞാനം ഭക്തതാനാം മാനവർധനഃ ॥ **30** ॥

താൻയേവ ത്വേഭിരൂപാണി രൂപാണി ഭഗവംസ്തവ।
യാനി യാനി ച രോചന്തേ സ്വജനാനാമരൂപിണഃ ॥ **31** ॥

ത്വാം സൂരിഭിസ്തത്ത്വബുഭുത്സയാദ്ധാ
സദാഭിവാദാർഹണപാദപീഠം।
ഐശ്വർയവൈരാഗ്യയശോഽവബോധ -
വീർയശ്രിയാ പൂർതമഹം പ്രപദ്യേ ॥ **32** ॥

പരം പ്രധാനം പുരുഷം മഹാന്തം
കാലം കവിം ത്രിവൃതം ലോകപാലം।
ആത്മാനുഭൂത്യാനുഗതപ്രപഞ്ചം
സ്വച്ഛന്ദശക്തിം കപിലം പ്രപദ്യേ ॥ **33** ॥

ആ സ്മാഭിപൃച്ഛേഽദ്യ പതിം പ്രജാനാം
ത്വയാവതീർണാർണ ഉതാപ്തകാമഃ।
പരിവ്രജത്പദവീമാസ്ഥിതോഽഹം
ചരിഷ്യേ ത്വാം ഹൃദി യുഞ്ജൻ വിശോകഃ ॥ **34** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
മയാ പ്രോക്തം ഹി ലോകസ്യ പ്രമാണം സത്യലൗകികേ।
അഥാജനി മയാ തുഭ്യം യദവോചമൃതം മുനേ ॥ **35** ॥

ഏതൻമേ ജൻമ ലോകേഽസ്മിൻമുമുക്ഷൂണാം ദുരാശയാത്।
പ്രസംഖ്യാനായ തത്ത്വാനാം സമ്മതായാത്മദർശനേ ॥ **36** ॥

ഏഷ ആത്മപഥോഽവ്യക്തോ നഷ്ടഃ കാലേന ഭൂയസാ।
തം പ്രവർതയിതും ദേഹമിമം വിദ്ധി മയാ ഭൃതം ॥ **37** ॥

ഗച്ഛ കാമം മയാഽഽപൃഷ്ടോ മയി സംൻയസ്തകർമണാ।
ജിത്വാ സുദുർജയം മൃത്യുമമൃതത്വായ മാം ഭജ ॥ **38** ॥

മാമാത്മാനം സ്വയഞ്ജ്യോതിഃ സർവഭൂതഗുഹാശയം।
ആത്മൻയേവാത്മനാ വീക്ഷ്യ വിശോകോഽഭയമൃച്ഛസി ॥ **39** ॥

മാത്ര ആധ്യാത്മികീം വിദ്യാം ശമനീം സർവകർമണാം।
വിതരിഷ്യേ യയാ ചാസൗ ഭയം ചാതിതരിഷ്യതി ॥ **40** ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
ഏവം സമുദിതസ്തേന കപിലേന പ്രജാപതിഃ।
ദക്ഷിണീകൃത്യ തം പ്രീതോ വനമേവ ജഗാമ ഹ ॥ **41** ॥

വ്രതം സ ആസ്ഥിതോ മൗനമാത്മൈകശരണോ മുനിഃ।
നിഃസംഗോ വ്യചരത്ക്ഷോണീമനഗ്നിരനികേതനഃ ॥ **42** ॥

മനോ ബ്രഹ്മണി യുഞ്ജാനോ യത്തത്സദസതഃ പരം।
ഗുണാവഭാസേ വിഗുണ ഏകഭക്ത്യാനുഭാവിതേ ॥ **43** ॥

നിരഹങ്കൃതിർനിർമമശ്ച നിർദ്വന്ദ്വഃ സമദൃക് സ്വദൃക്।
പ്രത്യക്പ്രശാന്തധീർധീരഃ പ്രശാന്തോർമിരിവോദധിഃ ॥ **44** ॥

വാസുദേവേ ഭഗവതി സർവജ്ഞേ പ്രത്യഗാത്മനി।
പരേണ ഭക്തിഭാവേന ലബ്ധാത്മാ മുക്തബന്ധനഃ ॥ **45** ॥

ആത്മാനം സർവഭൂതേഷു ഭഗവന്തമവസ്ഥിതം।
അപശ്യത്സർവഭൂതാനി ഭഗവത്യപി ചാത്മനി ॥ **46** ॥

ഇച്ഛാദ്വേഷവിഹീനേന സർവത്ര സമചേതസാ।
ഭഗവദ്ഭക്തിയുക്തേന പ്രാപ്താ ഭാഗവതീ ഗതിഃ ॥ **47** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ കാപിലേയേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥